

Natalia Bigus

Klasë I-III spòdleczny szkòłë

Dzél 4. Z kaszëbszczégò pòdwórka to znaczy nasze tuńce i zabawë. Spòtkòł zając pieska, Òwce bleczą, Jezë, òstaw szopã

Spòtkòł zając pieska

Didakticzne pòmòce

Gòdowò spiéwa pt.: *Spòtkòł zając pieska* (z: *Kaszubski śpiéwnik bóżonarodzeniowy* pòd redakcją Witosławë Frankòwsczi, Gdynia-Wejherowo 2017, str. 126-127).

Prezentacjò gòdowi spiéwë pt.: *Spòtkòł zając pieska*.

Ûczniowie sedzą na swòjich mòlach sczerowóny skar - niama w stronã szkòlnégò.

Szkòlny prezentëje gòdowã spiéwã.

Tekst gòdowi spiéwë:

1. Spòtkòł zając pieska,
co gnòł drogã w las.
To nie je ta steżka,
bës trafił do nas!
2. To je do Bëtowa,
tam gdzie szopka je.
Tam do ny Dzecynë,
co to Królem je!
3. Tam sã Króle zeszlë
i aniołów mòc.
Wiele darów nieslë,
a rëbòcë séc.

4. Grelë i spiéwelë,
chwałã głosząc Mù.
Z serca darowelë
spieszã tam co tchù!

Nòuka gòdowi spiéwë pt.: *Spòtkòł zając pieska*.

Ûczniowie stojã sczerowóny skarniama w stronã szkòlnégò i pòwtòrzają za nim słowa i melodiã gòdowi spiéwë.

Gòdowò spiéwa wëkònywònò je przë akòmpaniamente abò nagraniu.

Inscenizacjò gòdowi spiéwë pt.: *Spòtkòł zając pieska*.

Szkòlny rozdzeliwò role (wszëcë szkòłownicë sã prze - zeblokłi):

1. zajc (1 ùczëń),
2. pies (1 ùczëń),
3. królowie (3. ùczniów),
4. aniołowie (dzél ùczniów),
5. rëbòcë (dzél ùczniów),
6. Kaszëbi (jeżlë karno pòsòdò kaszëbszczë stroje, tej mòżna je wëzwëskac);

Gòdowò spiéwa je wëkònywònò przë przërëchtowóny scenografie żłòbka jakno fòrma spiéwóny òpòwiescë. Ûczniowie stojã w fãkù np.: z jedny stronë salë, sczerowóny skarniama w stronã szkòlnégò:

1. sztrofka:
Spòtkòł zając pieska,
co gnòł drogã w las.
To nie je ta steżka,
bës trafił do nas!

- ùczëń grający zajca spòtikò ùcznia òdgriwającégò rolã psa (tekst spiéwają ùczniowie ùstawiony w fãkù),
- ùczniowie stojący w fãkù i ùczëń grający zajca spiéwającë ten tekst wëkònejã pòkòzownym pòlcã gest przëkòwaniò,

2. sztofka: To je do Bëtowa, tam gdzie szopka je. Tam do ny Dzecynë, co to Królem je!	- ùczniowie stojący w fãkù i ùczeń w rolë zajca spiëwajacë ten tekst wskazëją wëcygłã rãkã w prawã stronã (w stronã szopczy, jeźlë mdze dzelã sceno- grafie) na drogã do Bëtowa,
3. sztofka: Tam sã Króle zeszlë i aniołow mÒc. Wiele darów nieslë, a rëbòcë séc.	- òb czas spiëwaniò tegò tekstu królowie, aniołowie i rëbòcë z sécama pòdchòdajã do mÒla, na jaczi w zeszi sztofce spiëwajacy wskazy- welë wëcygłã rãkã (abò tam, gdze bãdze stojã szopka, jeźlë mdze dzelã scenografie),
4. sztofka: Grelë i spiëwelë, chwałã gloszac Mù. Z serca darowelë spieszac tam co tchù!	- òb czas spiëwaniò ti sztofczy ùczniowie – Kaszëbi, chtërny òstelë z zajcã i psã z drëdzi stronë, twòrzã kòto i wiesoło pòdskakùjącë wëkònëją dwa òbrotë i „znijowim szëkã” pod- biegijawã do resztë szkòlòków (królów, aniołow i rëbòków).

Òwce bleczã

Didacticznë pòmòce

Gòdowò spiëwa pt.: *Òwce bleczã* (z: *Kaszubski śpiëwnik bożonarodzeniowy* pòd redakcją Witostawë Frankòwsczi, Gdynia-Wejherowo 2017, str. 124-125).

Prezentacjò gòdowi spiëwë pt.: *Òwce bleczã*.

Ùczniowie sedzã na swòjich mÒlach szcerowóny skar-
niama w stronã szkòlnégò.

Szkòlny prezentëje gòdowã spiëwã.

Tekst gòdowi spiëwë:

Òwce bleczã, òset chrapie,
psyczã za szëjã sã drapie.
Jasnosc wiòlgò jidze z nieba,
zbùdzëc drëchów ze snu trzeba.
Chùtuszko!

Të w zògrodze òwce zamknij,
të sã pòmòdl i przëklãknij.
Tam w ti szopie cos sã dzeje,
gwiazda wiòlgò tam jasnije.
Òj, cëda!

Wnet sã zgruchnãlë tu razã,
ten z darënkã, nen z òbrazã.
Pòbieżëlë do ti szopë
sami mÒcny, dzyrsczi chtòpi.
Òj, chtòpi!

W szopie Marijã zastelë
i janiołow, co spiëwelë.
W żłobie Dzeczãteczkò spało
i òwieczczì nañ chùchatë.
Na Bòsczë!

Nòuka gòdowi spiëwë pt.: *Òwce bleczã*.

Ùczniowie stojã szcerowóny skarniama w stronã
szkòlnégò i pòwtòrzajã za nim słowa i melodiã gòdowi
spiëwë.

Gòdowò spiëwa wëkònnywòno je przë akòmpaniamente
abò nagraniu.

Inscenizacjò gòdowi spiëwë pt.: *Òwce bleczã*.

Szkòlny rozdzeliwò role:

1. knòp – przëdnò rola
2. òwce
3. òset
4. szczeniã
5. czile ùczniów, chtërny spiã
6. jeden ùczeń z darënkã
7. jeden ùczeń z òbrazã
8. Marija z Dzeczãtkã
9. aniołowie

Gòdowò spiëwa je wëkònnywòno przë przërchetowóny
scenografie żłòbka jakno fòrma spiëwóny òpòwiescë.
Ùczniowie stojã w karnie, np.: z jedny stronë salë,
szcerowóny skarniama w stronã szkòlnégò: (òwce, òset
i pies sedzã przed karnã całi resztë ùczniów, a trzech
szkòlòków spi), a z drëdzi stronë je ùstawionò szop-
ka, w jaczi sedzy Marija z Dzeczãtkã, aniołowie i pòrã
òwieczków. Przed całim karnã stoi knòp grający
przëdnã rolã:

1. sztofka: Òwce bleczã, òset chrapie, psyczã za szëjã sã drapie. Jasnosc wiòlgò jidze z nieba, zbùdzëc drëchów ze snu trzeba. Chùtuszko!	- tã sztofckã spiëwajã wszëscë, òwce beczã, òset chrapie, - szczeniã sã drapie, - dwie òstatnë linijczy knòp, chtëren graje przëdnã rolã, spiëwò solo i w tim samim czasu bùdzy knòpów, chtërny spiã, - spiëwajã wszëscë razã,
---	--

<p>2. sztofka: Tě w zŏgrodze ōwce zamknij, tě sã pŏmŏdl i przěklãknij. Tam w ti szopie cos sã dzie- je, gwiŏzda wiŏlgŏ tam jasnije. Ōj, cěda!</p>	<p>- te sztěrě linijszi spiěwŏ knŏp grajãcy przed- nã rolã, pŏkazěje na jedněgŏ z drěchŏw, ŗe mŏ zamknãc w zŏgrodze ōwce (ten cziwŏ gŏwã, ŗe sã zgŏdzŏ i biegŏ chŏwajãcě sã za karnã spiěwajãcěch ũcniŏw), - knŏp grajãcy przed- nã rolã pŏkazěje na drědzěgŏ szkŏlŏka, ŗe mŏ ũklěknãc i sã mŏdlěc (ten zarŏ wěkŏněje przed nim pŏlět), - knŏp grajãcy przed- nã rolã pŏkazěje rãkã do gŏrě pŏnad szopkã i wszěscě zdrzã w tã stronã, - wszěscě spiěwajã razã,</p>
<p>3. sztofka: Wnet sã zgruchnãlě tu razã, ten z darěnkã, nen z ōbrazã. Pŏbiezělě do ti szopě sami mŏcny, dzyrsczi chtŏpi. Ōj, chtŏpi!</p>	<p>- tã sztofka spiěwajã wszěscě, a do knŏpa grajãcěgŏ przednã rolã pŏdbiegŏ knŏp z darěnkã i knŏp z ōbrazã, a tej razã biegnã do szopczěi,</p>
<p>4. sztofka: W szopie Marijã zastelě i janioŏw, co spiěwelě. W ŗŏbie Dзецãteczkŏ spaŏ i ōwieczci naŃ chŭchatě. Na Bŏsczě!</p>	<p>- tã sztofka spiěwajã wszěscě.</p>

Jezě, ōstaw szopã

Didacticzně pŏmŏce

Kŏlãda pt.: *Jezě, ōstaw szopã* (z: *Kaszubski ŗpiewnik bo-
zonarŏdzeniowy* pŏd redakcjã Witostãwě Frankŏwsczi,
Gdynia-Wejherowo 2017, str. 100-101).

Prezentacjŏ kŏlãdě pt.: Jezě, ōstaw szopã.

Ŭcniŏwie sedzã na swŏjich mŏlach sczerŏwŏny skar-
niama w stronã szkŏlněgŏ.
Szkŏlny prezentěje kŏlãdã.

Tekst kŏlãdě:

Jezě, ōstaw szopã, sŏmã, sano w ŗŏbie,
prziŃdz do naszě chěczě, zaspiěwŏmě Tobie:
Glorija! Glorija! Glorija!

Zamiast ŗŏbŭ dŏmě Tobie naju ŗŏzkŏ,
zamiast stŏri sŏmě, pierzěnã z pŏděszkã.
Glorija! Glorija! Glorija!

Zamiast ōsta z wŏtã, chtěrne tam mieszkajã,
dzŏtczi stanã wkŏto i tej zaspiěwajã:
Glorija! Glorija! Glorija!

Nŏuka kŏlãdě pt.: Jezě, ōstaw szopã.

Ŭcniŏwie stojã sczerŏwŏny skarniama w stronã
szkŏlněgŏ i pŏwtŏrzajã za szkŏlnym sŏwã i melodiã
kŏlãdě.

Kŏlãda spiěwŏnŏ je przy akŏmpaniamente abŏ nagraniu.

Tŏmaczeniě: B. Ŭgŏwskŏ.

Natalia Bigus

instruktor i chŏreŏgraf juniŏrsczych karnŏw w Kaszěbsczim Karnie Spiěwŭ i TuŃca „Sierakowice” ze Serakŏjc.
Jakno mŭzyk i instruktor tuŃca specjalizěje sã w pŏlsczi lědowi temacie, le przede wszětczim w ũkŏchŏněch
Kaszěbach. Szkŏlnŏ ritmiczi a sztŏlceniŏ sŏtěchŭ.

Aniołë są wëstrzód nas!

Céle ùczbë

Ùczén...

- zapòznòwò sã z ùtwòrstwã Józefa Chełmòwsczegò, kaszëbsczegò ùtwòrcë i jegò aniołama,
- bógacy słòwiznã sparłãczonã z kùńsztã twòrzeniò,
- rozmiëje wëkònac pòlètë wedle instrukcje szkòlnégò,
- zapòznòwò sã z zasadama bezpiekù òb czas robòtë,
- ùczy sã wespòrobòtë;

Metodë robòtë

kòrbiònka, technicznò robòta

Didakticznë pòmòce

mùltimedialnò tòfla, klój, pisòczy, serwetczi z kaszëbsczima wzorama, papiòrowò taseczka, biãłò bala do grë w stołowégò tenisa, nożëce, farwny drucëk, sztëcznë òczë do naklejeniò, biòłò a grëbò kòrtka z blokù, instrukcjò wëkònaniò anioła

Bibliografìò

Józef Chełmowski – Fundacja im. Józefa i Jadwigi Chełmowskich (josefchelkowski.pl).

Cyg ùczbë

1. Szkòlny witò sã z ùczniama i na zòczãtkù prosy jich, bë òpòwiedzëlë, co wiedzã ò aniołach, jak òne wëzdrzã i co robiã.
2. Pò kòrbiònce szkòlny wësweetliwò szkòlòkóm krótczi film ò znònym na Kaszëbach kùńsztarzu z Brusów-Jagliów, Józefie Chełmòwsczim, chtëren zajimòł sã m.jin. rzezbienim aniołòw. Ùczniowie pòznòwajã jegò historiã. Film je dostãpny na stronie josefchelkowski.pl pòd titlã „Ksiëga aniołòw Józefa Chełmowskiego” (film je ùprzistãpniony tãż w serwisu YouTube).
3. Pòtemù szkòłòwnicë zaczinajã wëkònëwac aniołë wedle instrukcje, chtërnã szkòlny rozdòł dlò kòzdegò ùcznia. Szkòlòcë majã przërëchtowónë brëkòwnë przedmiotë:

Instrukcjò

1. Òklejic taseczkã serwetkã z kaszëbsczima wzorama.
2. W balë, z tëtù, robimë dwie dzurczki nożëczkama. Jednã ù górë, a drëgã na dole. Nòlezi ùwazac na pòlce! W ne dzurczki wtkòmë farwny drucëk. Ù górë robimë àurèolã, a dólnã czãsc drucëka wktòdomë w dzurkã w papiorowi taseczce. Mómë gòwã anioła.
3. Terò malëjemë pisòkama gãbã, nos i òczë (mòżna przëklejic sztëcznë).
4. Z papioru tniemë dwa skrzydłta i òklejijómë je serwetkã ze wzorkama. Pòtemù doklejijómë je symetriczno pò bòkach anioła.
5. Nasz anioł je fertich! Mòże gò pòsadzëc na dankã, pòstawic na szafie, dac kòmùs w darënkù abò zrobic w szkòle wëstòwk aniołòw.

Żëczã anielszi robòtë!

1

2

3

4

Ana Różk

szkolnô kaszëbsczégò i pòlsczégò jãzëka w Măcëkale i Duzich Chetmach. Aùtorka wierztów pò kaszëbskù.

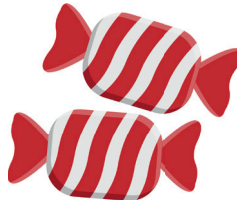
GÒDĚ

Aùtorcka: Marta Joana Maszota

lińcuch

blewiązka

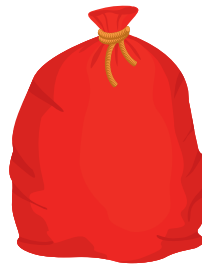
bómczy

kùszczy

Mikòłôj

śnieżelc

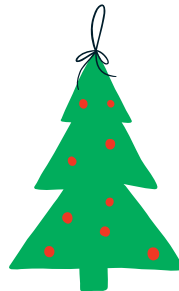
miech

czëpc

kùszczy

òplòtk

kùmck

danka

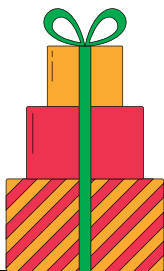
bùksë

stréfle

Gwiòzdór

gwiòzda

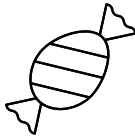
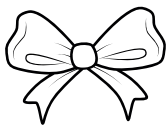
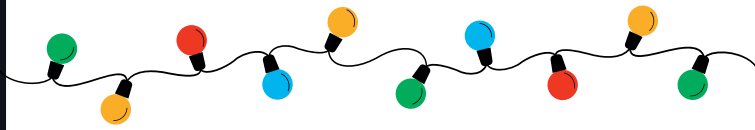
dòrënczi

zwónczy

kùgla

żużónka

ZWËCZI I ÒBRZÄDË

GÒDË

GÒDOWI CZAS

flstraé

kadan

drnkôe

lakùg

bliąewkaz

kbóm

chmei

snlcéieź

kùiczsz

cëczp

gwidórôz

lińchcu

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

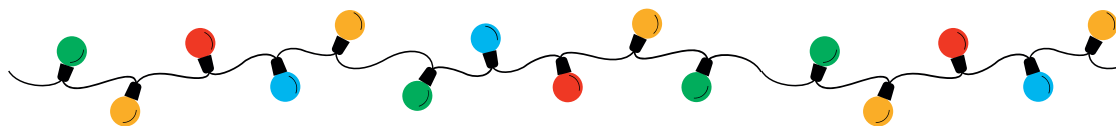
_____

_____

_____

Aùtorka: Marta Joana Maszota

GÓDOWI CZAS

Aùtorka: Marta Joana Maszota

1 D _____

5 _____ C _____

2 _____ W _____ Ô _____ R _____

6 _____ I _____

3 _____ I _____ C _____

7 D _____

4 B _____ A _____

8 _____ È _____